

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 -
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 -
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 -
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok visszam-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 291. szám.

Nagyvárad.

Csütörtök 1913. december 18

Rampolla biboros meghalt.

Villámgyorsan vitte szerte a világba a táviró a hirt, hogy Rampolla biboros, tegnap éjjel után 1 óraker Rómában meghalt 70 éves korában. Zseniálisan nagy ember volt az ősz bibornok, XIII. Leo pápa államtitkárja, jobbkeze, aki évtizedeken át a katolikus egyház minden akciójának az élén állott és a Rómából érkező intézkedéseken, akciókon, rendelkezéseken nagyon gyakran meglátzott Rampollabiboros kiválósága. Nagyeszü, energikus diplomata, aki az Egyház, illetve a pápa és az egyes államok viszonyában nem egyszer éreztette felfogásának meggyőző igazságát, nemes erejét. A hatalmas világegyház kormányzásából az elsők közt vette ki részét és energiáját, zseniálitását a Vatikántól kezdve szerte mindenfelé nyugatra. XIII. Leo pápa halála után őt akarták az Egyház fejének választani, de királyunk I. Ferencz József a pápaválasztáson élt — Róma által különösen el nem ismert — veto jogával, Rampollával szemben, aki politikai körök előtt mint a hármas entente barátja volt ismeretes. Halálával a katolicismus egyik legkiválóbb vezéregyéniségét veszítette el.

Rampolla 1843-ban született; szicíliai arisztokrata családnak volt a sarja. A pápi pályára lépve, a fiatal őrgróf a nemes papok római akadémiájába került s ezzel el volt döntve a sorsa, mert itt a pápai diplomácia számára nevelik a papokat. Egy ideig az államtitkárságnál dolgozott. 1875-ben, 32 éves korában pedig mint uditore (követségi tanácsos) a madridi nunciuss mellé került. Itt igen nagy sikere volt, mert ő eszközölte ki, hogy amikor vitássá vált a Karolina-szige-

tek ügye Spanyolország és Németország között, mind a két fél a pápát kérte fel döntő bírónak. XIII. Leo pápának annyira hízelt ez a dolog, hogy 1887-ben biborossá nevezte ki Rampollát, sőt Jacobini helyére őt hívta meg államtitkárjának is. Politikája francia-barát volt.

Rampolla még hivatalban volt, mikor Franciaországban a teljes szeparáció és a szerzetesek kiűzése megtörtént.

Mikor 1903. július 20-án XIII. Leo pápa meghalt, Rampollának impozáns többsége volt; de mégse lehetett pápa, mert ez ellen tiltakozott — I. Ferencz József.

Rampolla helyett a politikától teljesen távolálló velencei patriárka lett a katolikus egyház feje.

Rampolla visszavonult a magánéletbe és a mióta a nagy politikáról lemondott, azóta bekövetkezett haláláig nem sokat halatott magáról.

Magyar világ Bécsben.

A delegáció mai ülése.

Bécs, dec. 17.

A delegációt Láng Lajos báró elnök délelőtt tíz óraker nyitotta meg. Az ülésen a többséghez és az ellenzékiekhez tartozó delegátusok csaknem teljes számmal jelen voltak. A tanácskozás elején az elnök bejelentette, hogy napirend előtt két interpellációt jelentettek be, az egyiket Hadik János gróf, a másikat Károlyi Mihály gróf.

Hadik János gróf volt eszerint az első felszólaló. Interpellációjában az ország gazdasági érdekeinek fölkarolása iránt érdeklődött.

Károlyi Mihály gróf interpellációja a romániai zsidókról szólt. A gróf azt a kérdést intézte a külügyminiszterhez, vajjon hajlandók-e a hatalmak rászorítani Romániát a berlini szerződés 40-ik szakaszának betartására, amely tudvalevően arra kötelezi Romániát, hogy a zsidóknak egyenjogúságot adjon, mert ennek a kötelezettségének a fejében kapta volna meg az önállóságot.

Láng Lajos elnök kijelentette, hogy az interpellációt kiadja a külügyminiszternek, aki azonban a helyzetben lesz, hogy való-

színűleg még a mai nap folyamán válaszolni fog reá. Ezután áttértek

a külügyi vita

folytatására.

Gróf Wickenburg Márk külügyi osztályfőnök elismeréssel szólott a magyar delegáció külügyi vitájáról, amelyet alaposnak, nagyértékűnek és behatónak mondott.

Lovászi felszólalása után az ülést délután fél 4 óraker folytatták. A délutáni ülésen Berchtold válaszolt Hadik Jánosnak. A balkáni kereskedelmi szerződésekre kijelenti, hogy a monarchia bevétele magas vámokkal van megszerkesztve és ez irányban már a kellő lépéseket megtették. A párisi nemzetközi irodára vonatkozólag megjegyzi, hogy az tényleg létezik, de nemesak magyar ügyekkel foglalkozik. Ha majd veszélyesnek találják akkor a külügyi kormány tudni fogja kötelességét. Károlyi Mihálynak a zsidó kérdés dolgában azt válaszolja, hogy nekünk egyáltalán nincs érdekünkben kezdeményező lépéseket tenni.

Andrássy Gyula polemizál Tisza Istvánal. A Szandsák kérdésével foglalkozik.

Bihar megye közgyűlése.

Farkasházy hattyubeszéde.

Biharvármegye törvényhatósága tegnap kezdte meg ez évi utolsó közgyűlését. A fontos közügyek iránt minden vonalon oly nagy érdeklődés mutatkozott, hogy statisztikailag megállapíthatjuk, miszerint a vármegye utolsó közgyűlése volt a legnagyobb, a legnépesebb 1913-ban. A szokatlan nagy érdeklődést részben az magyarázza meg, hogy az ellenzék az utolsó napokban mozgolódni kezdett s az a hír is el volt terjedve, hogy nagy meglepetésekre készülnek. A vármegye hatalmas munkapártja mellett azonban kisebbségben maradt az ellenzék, mely tényleg felvonu t és életjelt adott magáról 1913-ban először.

Pontban 9 óraker nyitotta meg Miskolczy Ferenc főispán a közgyűlést.

Elsősorban az alispán időszaki jelentését

Miklós Jutka művészi fényképei

Villanyfény! Rossz idő nem határoz.

a legalkalmasabb karácsonyi ajándékok.

Ha 15 től 22-ig fényképeztetni magát, karácsonyra megkapja a képeket. Felvételek d. e. 9-től d. u. 7-ig. A művészi kivitelű képek a szokásos helyi áron kaphatók.

terjesztették elő, melynek nagy részét már a közigazgatási bizottságok üléseiből ismerünk. Rendes körülmények között be kellett volna jelenteni az alispánnak, hogy a választott tisztviselők mandátumai az év végével lejár és a törvényhatóságoktól intézkedést kellett volna kérni a továbbiakra nézve.

Most ezt a részt más pótolta a jelentésben. Pár szóban referált az alispán róla, hogy a tisztviselők mandátuma ugyan lejár, azonban új választás fölösleges, mert a törvényhozás már egy évre meghosszabbította a megbízásokat.

Az igazoló-választmány részletesen számolt be a megtartott megyebizottsági tagválasztásokról és a szükségessé vált megsemmisítésekről. Egyben javasolták, hogy az új választásokat január 24-én tartsák meg.

Szolgabíró választások.

Miskolczi Ferenc főispán a megüresedett margitai főszolgabírói hely betöltésére teszi meg az intézkedéseket. A közgyűlés kiküldi a jelölőbizottságot, mely rövid tanácskozás után jelenti, hogy a főszolgabírói helyre egyedül Halász Elemér magyarszéki főszolgabíró pályázott és őt jelölte a bizottság. A közgyűlés Halász Elemért egyhangulag meg is választotta.

Halász Elemér helyére a szintén egyedül pályázó Ertsey Zsigmondot választották meg magyarszéki főszolgabírónak, míg Ertsey utódául Tunyoghy Lajost választották meg.

A bizottságok megalakítása.

A szolgabírói választások után a különböző bizottságok megalakítására került a sor.

A közigazgatási bizottságba beválasztottak: Beöthy László, Fetser Antal, Plathy Miklós, Telegdi József, Száhlender Károly.

A központi választmány tagjai lettek: Tóth Mihály, Szentkirályi Zoltán, Des Escherolles K. Gilbert, Des Escherolles K. Sándor, Racsek János, Nagy Ede, Tamásfalvy Thury Ignác, dr Miskolczi Pál, dr Grósz Ignác, Schwarz Ferenc, Bölönyi József, Szunyogh Szabolcs, Csighy Andor, Magyar Miklós, Fráter Zoltán, Lovassy Ferenc, Szabadhegyi Ernő, Telegdi József, Biezi János, Kocsis Béla, Száhlender Károly, Nadányi Miklós, Toperczer Sándor, Középegyházi Kálmán, dr Borha Jenő, Wertheimstein Alfréd, Klobusiczky Tibor, Keszthelyi Zoltán, Örléy György, Jerzsák István, Fráter Kálmán, dr Wallner Ödön, dr Gerlán Gábor, Balogh János, Nadányi Pál, Verner Kálmán, Pallay Lajos, Ertsey Péter, Udvarhelyi Béla, Mártonffy Bogdán, Biszterszky Iván.

A jegyzői nyugdíjbizottság tagja (három évre): Dr Wallner Ödön, Tatár Zoltán, Keszthelyi Zoltán, Kovács András, Gerlán János, Ötvös Gyula, Hollósy Gyula, Janza Gyula, Ormay Géza, Osváth Pál, Vagner Ferenc, Verner Kálmán, Gellért László, Korbély József, dr Cziffra Kálmán, Száhlender Károly.

A tiszti nyugdíjbizottság tagjai (3 évre): Bécezy Imre, Nagy Márton, Jerzsák István, Verner Kálmán, dr Gyöngyössi István, Biszterszky Iván, Tatár Zoltán, Lenkey János, Pallay Lajos, Wertheimstein Alfréd, Szilágyi Zsigmond, dr Cziffra Kálmán.

A közkórházi bizottság tagjai (hat évre): Fetser Antal, Nadányi Pál, Száhlender Károly, Pallay Lajos, Tatár Zoltán, Széchenyi Jenő, Wertheimstein Alfréd, Mártonffy Bogdán, Zlinszky Béla, dr Karácsonyi János, Szilágyi Zsigmond, Korbély József, Gellért László, dr Szöllösy Ernő.

Az erdészeti albizottság kültagjai (három évre): Balogh Kálmán és Hermann Lajos.

A vármegyei mezőgazdasági bizottság tagjai (6 évre): Gróf Tisza István, Jurieskay Vid, Wertheimstein Alfréd, Balogh Tihamér, Markovits Antal, Szunyogh Szabolcs, Telegdy József, Leszkay János, gróf Tisza Kálmán, Schwartz Ferenc, Lovassy Ferenc, Csapó Dezső, Platthy Miklós, Tóth Mihály, Nadányi Miklós, Dely Imre, Papp Imre, Balogh Mihály, Szabadhegyi Ernő, Nadányi Pál.

Az árvászeki küldöttség tagjai (5 évre): Nadányi Miklós, Eröss Zoltán, Böszörményi Lajos, Pallay Lajos, Szilágyi Zsigmond, Száhlender Károly, Papp Imre, dr Karácsonyi János, Zlinszky Béla, dr Ertsey Péter, Gellért László.

A járási borellenőrző bizottságok tagjai: Belényesi járásban: Bohus József és Borza Gyula.

A béli járásban: Homok Sándor és Popovics Sándor.

A berettyóújfalui járásban: dr Bölönyi György és Trojanovics Antal.

A biharkeresztesi járásban: Ötvös Gyula és dr Grósz Armin.

A eszéfi járásban: Lakatos Albert és Juhász Károly.

Derecske: Cséghy Andor és Békési Sándor.

Eled: Bitzy János és Jakabfy Lipót.

Ermihályfalva: Fráter István és Szabó Gyula.

Központ: Cserneczy József és Rózsa-völgyi László.

Magyarszéke: Dr Borha Jenő és id. Jancsó Emil.

Margitta: Horváth Lajos és Török Ferenc.

Sárrét: Földes Imre és Végh Gyula.

Szalárd: Nagy István és Szörös Mihály.

Székelyhid: Balassa István és Lovász Sándor.

Tenke: Marossy Antal és Szabó Sándor.

Vaskóh: Dávid Kornél vaskóhi és Bakafi Miklós.

Nagyszalonta: Dr Balogh Elek és dr Pohdraczy Rezső.

A Sajtójavaslat.

A zajos választások után a törvényhatósági átiratokra került a sor.

Gyors tempóban peregték le a különböző ügyek, minden tételnél az állandó választmány javaslatának elfogadása mellett. Az ellenzéki tagok, akik rendes helyükön a terem második felében voltak, nyugodtan halgatták az

— Elfogadjuk! Elfogadjuk a határozatokat.

A munkapárti tagok minden tételnél kíváncsian tekintettek a függetlenségek felé, hogy mikor is lesz a beígért meglepetés.

Most következett a gömöri átirat, melyben a sajtójavaslat elleni állásfoglalásra hívják fel Bihart. Az állandó választmány javaslata a tudomásul vétel mellett szólott. A munkapárt egyhangulag határozott:

— Elfogadjuk!

Mielőtt azonban az elnök kimondhatta volna a határozatot, szólásra emelkedett Farkasházi Zsigmond. Beszédét azzal kezdte, hogy nem fogadja el a választmány javaslatát. Hangoztatja, hogy a javaslat a sajtószabadság letörésére irányul. Hivatkozik a kormány intézkedéseire, melyekben a Pesti Hírlap és az Est, valamint a Pesti Napló kitiltását rendelték el. A kitiltásokat annak

tulajdonitja, hogy ezek a lapok megmérték irni a panamákat. Az állandóválasztmány javaslatának mellőzésével a következő határozati javaslatot terjesztette be:

Mondja ki Biharvármegye törvényhatósági bizottsága, hogy a sajtó teljes szabadságát megvédelmezendők tartja, nem csupán azért, mert a szabad sajtó alkotmányunk egyik legszilárdabb védőbástyája, de azért is, mert a közéleti korrupciónak legerősebb ellenszere. Biharvármegye törvényhatósági bizottsága pedig a korrupciót a közélet legveszélyesebb betegségének tekinti, azt elítéli és azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy kormányhatósági tényekért pénzt elfogadni a jó erkölcsökbe és a tétéles törvényekbe ütközik. Miért is Biharvármegye a sajtószabadságért való sikraszállásával kapcsolatban Biharvármegye feliratot intéz az országgyűlés mindkét házához a korrupció meggátolására irányuló intézményes biztositások mielőbbi megalkotása iránt.

Dr Örléy György az állandó választmány javaslata mellett foglal állást, mert tény, hogy a sajtó szabadság nélkül nem ér semmit, de ennek a sajtónak tisztességesnek kell lenni. A sajtójavaslat a tulkapások ellen készül, az igazság megvédelmezésére és az a célja, hogy a sajtó büntetlenül ne rágalmazhasson. A mai sajtó lejtőre jutott s meg kell akadályozni abban, hogy ezen a lejtőn tovább sülyedjen. Az állandó választmány javaslatát ajánlja elfogadásra.

Az elnök szavazásra tette a kérdést.

Az állandó választmány javaslatát 20 szavazat ellenében nagy többséggel fogadták el.

A sajtó vita annál is érdekesebb volt, mert Farkasházi Zsigmondnak ez a szereplése volt az utolsó. 1914. januártól már más bizottsági tag tölti be az ő helyét.

A sajtóreform letárgyalása után a még hátralévő törvényhatósági átiratokat vették tudomásul és ezzel a közgyűlés első napja véget is ért.

Befejezték a városi közgyűlést.

— Hatodik nap. —

Végre tegnap, egy heti tárgyalás után befejezték a decemberi városi közgyűlést.

A közgyűlés megnyitása után alig 8—10 bizottsági tag volt jelen; később azonban feljött 25—30 városatyja. Mivel a munkanélküliek segélyezésének kérdése is erre a napra maradt s Rozvány Jenő bizottsági tag gondoskodott róla, hogy ne csak a karzaton legyenek munkanélküliek, hanem néhány elvtárs bizottsági tagot is feltelefonozott a közgyűlésre.

Négy óra tájban mintegy 200 munkanélküli munkás zárt sorokban felvonult a városházára, hogy a karzaton foglaljanak helyet, azonban fele sem jutott be a karzatra, mivel csak bizonyos számú hallgatót bocsáthatnak fel, nehogy túlterhelés folytán valami baj álljon elő.

A munkások türelemmel, csendben hallgatták végig a beszédeket.

Volt is mit hallgatniok, mert az éket érdeklő pontnál kerekedett legnagyobb vita. Különösen Friedländer Sámuel olyan éles, szociálista izü beszédet mondott, amelyet a

Karácsonyi és ujévi

ajándékoknak alkalmas Parfümkaszták, Manikür-készletek, Francia és Angol Parfümök

megérkeztek és kaphatók:

FARKAS ISTVÁN
Apolló drogériájában

Nagyvárad, Rimanóczy-palota Rakóczi-ut 7/b. Telefon 13-02.

legizgatottabb szocialista gyűlésen se mindig lehet hallani.

Különben a munkások hallhatták, hogy a törvényhatóság minden tagja méltányolja szomorú helyzetüket s megtették mindent, amit érdekükben momentán meglehetett tenni s a jövőben sem zárkoznak el a munkások kérelme elől.

Este fél 7 órakor végre az elnök berekesztette a közgyűlést.

A jéggyári alkalmazottak családi pótlék iránti kérelmével kezdték meg tegnap a tanácskozást.

A tanács, tekintettel a jéggyár bizonytalan helyzetére, a kérelem teljesítését nem javasolta.

Weisz Lajos a kérelem teljesítése mellett szólalt fel, de a többség a tanács javaslatát fogadta el.

Polgári vagy felsőleányiskola.

A községi iskolák 1914. évi költségvetése kapcsán dr. Grósz Menyhért indítványt tett, hogy utasítsák a tanácsot, miszerint gondoskodjék arról, hogy az egyik polgári leányiskola felső leányiskolává alakítsák át.

Weisz Lajos rámutat, hogy a két polgári leányiskola ma sem képes befogadni a jelentkező növendékeket. A felső leányiskola ügyét a polgári leányiskolától függetlenül oldják meg.

Dr. Thury László szintén azt tartja, hogy a felső leányiskola miatt nem szoríthatjuk ki a polgári iskolát, amelyre nagy szükség van, mert a felsőbb leányiskolát csak a módosabb közönség veszi igénybe. A felső leányiskola különben is jó úton van s az a polgári leányiskolák érintése nélkül is megvalósítható lesz.

A tanács javaslatát elfogadták.

A megadóztatott vízdíj.

Dr. Moskovits Józsefnek a vízvezetéki szabályrendelet módosítása iránt beadott indítványa került ezután sorra.

A tanács az indítvány mellőzését s az adótörvényre vonatkozó szakának megváltoztatása iránt felirat küldését javasolta.

Dr. Moskovits József megismételi indítványát. A lakók által fizetett vízdíjak után a háztulajdonos meg van róva adóval, holott ezek nem jövedelmek, mert amint megkapja, befizeti a városnak. Így tesznek majd a csatornázási díjjal is. A közleg. bíróság kimondotta, hogy a vízdíj nem képez jövedelmet, ha a lakó közvetlenül fizeti be. Itt a tanács fél a szabályrendeletet ennek megfelelőleg módosítani. Felolvassa a szegedi szabályrendeletet, amelyben már ki van mondva, hogy a lakók fizetik a vízdíjat, de a háztulajdonos felelős érte. Ilyen mód mellett adót nem fizetnek a vízdíj után. Így kellene Nagyváradon is segíteni s biztosítva volna a vízdíj a városnak. Attól is fél a tanács, mert elvész bizonyos pótdadó. De ez nem ok, hogy felesleges állami adóval is megterheljék a polgárokat. Ha más városban keresztülvihető a dolog, itt is meg kell tenni. Újból indítványozza, hogy megfelelőleg módosítsák a szabályrendeletet.

Lukács Ödön maga is sérelmesnek tartja a dolgot s éppen ő javasolta a városok kongresszusán az adótörvény vonatkozó intézkedésének módosítását. Moskovits József indítványát azonban nem fogadja el. Erre nézve kifejti érveit. Indítványozza, hogy olyképp fo-

gadják el Moskovits indítványát, hogy a törvényhatóság irjon fel a kormányhoz és képviselőházhoz a törvény megváltoztatása iránt.

Dr. Moskovits József reflektál Lukács érveléseire. Foglalkozik az adótörvény rendelkezéseivel s tanulmányozni kell a kérdést. De a törvényváltoztatás hosszadalmas. De miért tudják más városok szabályrendeletben megoldani a kérdést. A halasztást nem várja. Amint más város megcsinálta, Nagyváradnak is kötelessége ezt a sérelmet reparálni. Indítványozza, hogy tanulmányozás végett adják vissza a tanácsnak a kérdést.

Dr. Medvigy Gábor rámutat, hogy Nagyvárad nem kereskedelmi vállalként létesítette a vízműveket, hanem közszükségletképpen. A vízdíj tehát adó, mint pl. az óvodaadó. Ha ezt áthárítják a lakóra, ez a jövedelem és adó alá vonható. Elfogadja a tanács javaslatát.

Dr. Moskovits József válaszol Medvigy beszédére. A vízdíjat nem lehet adónak venni. Az adóalapot a nyers jövedelem után kell fizetni, a vízdíj pedig nem nyers jövedelem. Miután más városban segítettek a polgárságon, miért nem lehetne Nagyváradon is tanulmányozni a kérdést.

Lukács Ödön rámutat a nehézségekre, amelyek előállnának az esetben, ha a lakókra vetnék ki a vízdíjat. A város legalább 40.000 koronával károsodnék.

Dr. Grósz Menyhért a Moskovits indítványát pártolja, mert úgy látja, hogy könnyen nagy terhektől szabadulhatnánk meg. Jogos és okos dolog, hogy tanulmányozzák a kérdést. Azt azonban szintén elfogadja, hogy az adótörvény megváltoztatása érdekében irjanak fel.

Dr. Olasz Béla helyesnek tartja, hogy tanulmányozzák a kérdést.

Dr. Medvigy Gábor előbbi álláspontját fejtegeti.

Dr. Moskovits József halasztóindítványát fogadták el.

15000 korona a munkanélkülieknek.

A tanács javaslatot terjeszt elő, hogy a munkanélküliek segélyezésére 15000 koronát szavazzanak meg.

Ifj. Mónus Sándor elfogadja a tanács javaslatát s köszönetet mond a tanácsnak, hogy oly alaposan kezelte a kérdést, de szükségesnek látja, hogy nemesak az építőmunkásokon, de az önálló iparosokon is segítsenek. Indítványozza, hogy küldjenek ki egy 20 tagú bizottságot, amelybe meghívandók az iparkamara, az ipartestület és a szakszervezetek s tanulmányozzák, hogy az egyes szakoknál miként lehetne a munkanélküliségen segíteni.

Dr. Göston Péter elfogadja a tanács javaslatát, de azt kevésnek tartja. Gondoskodni kell munkáról. Ugy hallja, hogy a honvédtűzér laktanyánál beszüntették a munkát, mert állítólag nincs készletben falkötő vas. Ebből az okból, vagy a hideg miatt nem lehet falazni, de van más munka is, pl. asztalos, lakatos, bádigos munka, ezeket a munkákat már most lehetne csinálni. Indítványozza, hogy ezen munkákat mielőbb adja ki a vállalkozó, erre szorítsa a tanács. A Mónus által javasolt bizottságot helyesli, hogy állandó figyelemmel kísérje a szociális kérdéseket. A bizottság 19 tagból álljon: 10 munkás, 9 pedig a kamara, ipartestület és törvényhatóság kiküldöttéből. A kormánytól is kérjenek segélyt a munkanélküliek segélyezésére.

Kevés 15000 korona.

Dr. Rozvány Jenő a munkanélküliség káros következményének enyhítése az egész közönség érdeke. Olyan nagy munkanélküliség sehol nincs a kontinensen, mint nálunk. Ezt a gazdasági berendezés hiánya okozta. Ezen segíteni kell. A tanács jóindulatla még kevés. Irjanak fel a munkanélküli alap létesítésére és a közmunkák elkészítésére. De ezen tovább kell menni, a város is terjeszzen szabályrendelettervezetet a munkanélküliség rendezésére. Ujabb közmunkákat rendeljen el a város. Ezekre utasítsák a tanácsot. — A 15000 korona segély kevés, a nyomor sokkal nagyobb most; indítványozza, hogy 40000 koronát szavazzanak meg; még ez is kevés. Most más rendszer szerint kiosztani a segélyt, nem a lakás bérre adják ki. A szakszervezetekre bizzák a segély kiosztását.

Dr. Friedländer Samu kötelességnek tartja, hogy a munkásokat akkor is el kell látni, ha nincs munkájuk, mint a katonát, ha nincs is háború. Ő nem munkát kér, hanem követeli, hogy gondoskodjanak a munkásokról, ez kötelesség. Aki gyermekeinek nem adhat kenyeret, bűnös ha nem lop, mert kötelessége gyermekeinek kenyeret adni. A segélyt kenyérré kell adni. De szakszervezetnek nem adja oda a segélyt, csak meghallgatja, mert agitáció céljaira nem ad pénzt. A polgármester állítsa össze a bizottságot. A szakszervezet mellőzésével, elfogadja a Rozvány indítványát.

Dr. Medvigy Gábor szerint senki sincs, aki ellene volna a segélyezésnek. De a motívumokat nem fogadja el. Sőt képek festésével nem kell a törvényhatóságot kényszeríteni, tisztán emberi motívumok, a humanizmus érzettől áthatva siet a város segíteni a nyomoron. Rátér a tűzér-laktanya építésére. Friedländer beszédében egyetlen tárgyi indok volna. Nemesak a munkások vannak szorult helyzetben; ügyvédek, orvosoknak alig van bevételük. Így van a kereskedő stb. Ebből az következik, hogy jövőre a város bevétele nagyot csökken. Egyelőre szavazzák meg a 15000 koronát, abban a tudatban, hogy a közköltőből fedezzük. Később a költségvetéssel kapcsolatban keresnek fedezetet az esetleges további munkanélküliség segélyezésére. A 40000 koronát most nem fogadja el.

Rimler Károly ígéretet tesz, hogy a tűzér-laktanya építésének gyors folytathatása céljából a legsürgősebben intézkedik. Rámutat, hogy Budapest 50000 koronát szavazott meg. Nagyvárad 30000 koronája arányos. A városi pénztár nem bír fedezettel. Ha módosítják a javaslatot, mondják ki, hogy már most 2 százalék közköltőemelését megszavazza a munkanélküliség enyhítésére. Ez 30000 koronánál több. Ujabb közmunkákat kölesből fedezhetnék. A kormány most hívta fel a várost, a többi városokkal együtt, jelenjenek meg a középületek létesítése ügyében tartandó tanácskozáson. Reméli, hogy néhány milliót kapnak a városok a középületekre.

Dr. Friedländer Samu ellenzi, hogy most szavazzanak meg közköltő emelést. Rozvány indítványát fogadja el.

Dr. Rozvány Jenő visszavonja indítványának azon részét, hogy a szakszervezeteknek adják át a segélyt kiosztás végett.

Hann Lajos csak akkor látja helyesnek a segélyt, ha az iparosoknak munkát adnak. A 15000 koronát is elfogadja, pillanatnyi segélynek.

A 20 tagú bizottság kiküldését elfogadták; felirnak a kormányhoz, hogy a mun-

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek

Fehér János kötszergyárában Rákóczi-ut, (Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gu n. - harisnyák szuszpenzoriumok, gumu-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti** és **betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, múltabak, támgépek, miderek jutányos árban és kitünő kivitelben készíttetnek. Telefon 419

kanéküliség enyhítésére államsegélyt adjon. A segélyre nézve a 15000 koronát szavazták meg.

A többi kisebb ügyeket változatlanul elfogadták.

Lourdes a Nagyváradi Naplóban.

Valaki kedden besurrott a Katolikus Kör estélyére és végighallgatván dr Weimann Sándor tanár gyönyörű előadását Lourdes felséges, magragadó esodáiról, tegnap a Nagyváradi Naplóban ordináré módon, nemcsak a tisztességes hangot, hanem a katolikus közönség legszentebb érzelmei iránti köteles tisztelet elemeit is felruga, neki-megy a tudós előadónak, sarat hány Lourdesra s esetlen és éretlen viccelődés tárgyává teszi a katolikus világ kegyhelyét, Lourdesot.

Megszoktuk a Nagyváradi Naplótól, hogy ha a keresztény dolgról ír, akkor kitör belőle a fajgyűlölet, kiordit cikkeiből a legelvadultabb elfogultság. Ilyen alantós nivón álló moeskolódást azonban még eddig nem merészelt senki Nagyváradi katolikusainak arcába vágni.

Tulajdonképpen nem kellene a Napló cikkével bővebben foglalkozni. Vannak dolgok, amikhez az ember csak undorral nyul, ha már el nem kerülheti. Ezt a leggyőzhetlen undort érezzük, mikor pár sorral mégis szóvá kell tennünk a Napló förmedvényét.

A lourdesi csodás gyógyulások tényét letagadni nem lehet. Nem félbemaradt borzas héber firkoncok, hanem komoly tudósok, orvosok, vallásos és abszolút hitetlen orvosok egyaránt, saját szemeikkel meggyőződve, beható vizsgálatok alapján állapították meg és állapítanak meg olyan gyógyulásokat, amelyeket tudományosan, emberi tudománnyal megmagyarázni nem lehet. Gyógyulásokat olyan betegeknek, akiket az orvosi tudomány teljesen gyógyíthatatlannak jelzett. Hogy csak két, hozzánk egészen közel eső példára hivatkozzunk: a nyáron gyógyult meg hirtelen, átmenet nélkül két magyar apáca, akik régóta esaknem mozdatlanul feküdtek, gép nélkül fejüket sem tudták felemelni.

Az egyik Rozamunda nővér, családi névén Rimpl Teréz, született Kishöflányban, 1873 augusztus 13-án, beteg volt 1908 április óta, betegsége nyakesigolyatuberkulózis volt. 1913 május 7-én hirtelen gyógyult meg Lourdesban. A másik Lauriana nővér, családi nevén Krajnik Anna, született 1886 márc. 28-án Esztergomban, beteg volt 1912 október közepe óta. Betegsége mellesigolyatuberkulózis volt. Ugyanakkor szintén Lourdesban gyógyult meg, mint Rozamunda nővér. Kezelő orvosuk volt: dr Kossow Imre, soproni orvos. Ő maga állított ki róluk hivatalos bizonyítványt, melyben leírta betegségüket s igazolta Lourdesból hazajöttük után teljes gyógyultságukat. A lourdesi hir-

telen gyógyulást az ottani ellenőrző iroda igazolja.

Ma az egyik tanít, a másik zárdafőnöknő. Fel lehet őket keresni, meg lehet kérdezni kezelő orvosukat, a lourdesi ellenőrző irodát, minden mód meg van adva arra, hogy bárki szabadon ellenőrizze a lourdesi gyógyulások természetfölötti jellegét.

És ilyen eset van akárhány. Mutasson a Napló orvost, a ki nyakesigolyatuberkulózist (Pott-féle baj) meg mellesigolyatuberkulózist egy pillanat alatt meggyógyít — s aztán éretlenkedjék Lourdes fölött. Addig azonban tisztelje meg Lourdesot azzal, hogy még a nevét sem veszi a szájába. Tényeket letagadni nem lehet; legfeljebb le hazudni.

Dr Weimann Sándor pedig tényeket mondott el. Olyan tényeket, a melyek valódiságáról ő maga győződött meg. Szemtanuja volt a csodás gyógyulásoknak. Nem kell a Naplóban mindig mármarosai tanukra gondolni, ha tanukról van szó; nálunk a tanuk igazat szoktak mondani. És nemesak Weimann Sándor tanuja a lourdesi csodáknak, hanem tanu rá az ottani ellenőrző iroda, mely minden egyes gyógyulási esetet a legszigorubbán ellenőriz. Tanu rá az a sok ezer ember, akik saját szemeikkel látják a hirtelen, természetes módon meg nem magyarázható gyógyulásokat. Ám próbálja valaki ezeket magyarázni, ha tudja, természetes uton. Tessék. Nincs elzárva tőle senki. Próbálták sokan, a Naplónál okosabb emberek. Nem tudták. De az ügyet elintézni egy sületlen viccel, meg egy durva ökölesapással: erre csak minden jó érzésből kivetkőzött fanatikus fajgyűlölet képes.

S hogy teteje legyen a dolognak, a Napló az egészet vigée-szempontról bírálja el. Neki Lourdes: gseft, Weimann tanár: vigée, a mise pedig: üzletlebonyolítás.

Ertjük, ha a Napló a közönséges vigée-szempontrokon felülemelkedni nem tud. Nem is várta tőle senki. Csakhogy vigée és vigée közt is van különbség, mert van közöttük sok tisztességes, nevelt ember. A Napló Lourdesról a jobb osztályba nem tartozó vigéecek sületlen stílusában emlékezett meg. Mert nevelt emberhez illő-e, hogy más valás kegyhelyéhez egy neveletlen fajankó durvaságával közelítsen? Tisztességes ember teszi-e azt, hogy mások kegyeletének tárgyát utromkán bepiszkolja?

Lourdesnak ezek mind nem ártanak. Ismételjük: az igazságot, a kézzel fogható tényeket letagadni nem, csak le hazudni lehet. Ezen pedig — éppen Lourdesal kapcsolatban — még Zola is rajtavesztett. Az pedig valamivel különb firma volt.

*** Trónörököszt vár a cári család.** Párisban Clemenceau lapja közli, hogy az orosz cári család örvendetes esemény előtt áll. A cárevics állapota tartósan rossz, úgy hogy már végképp lemondtak arról a gondolatról, hogy ő örökölje a cári trónt. Most újra remélik, hogy trónörökös fog születni.

A IV. Orsz. Patronázskongresszus kérdései.

A patronáz-egyesületek legfőbb védőjük, az apostoli király képviselőjének jelenlétében, 2-3 évenként országos kongresszusra gyűlnek össze, hogy türelmes és szerető munkálkodásuk gyakorlati kérdéseit megvitassák. Legközelebbi kongresszusukat 1914 szeptemberében Kolozsvárott fogják megtartani s ez alkalomra az előkészítő-bizottság a következő kérdéseket tűzte ki megvitatásra:

1. Mily módon vehet részt a társadalom az alkoholizmus elleni küzdelemben s mily intézkedések alkalmaztassanak a kriminálitás e tényezőjével szemben, különösen a fiatalok megvédése céljából? (Előadója dr Bernolák Nándor egyet. m. tanár, jogakad. tanár.)

2. Mily módon lehetne megbízható környeztetanulmányok beérkezését biztosítani s egyáltalán minél pontosabb tájékoztatást nyújtani a fiataloknak bírójának, a fiatalok egyénisége, értelmi, erkölcsi fejlettségének foka és életviszonyai tárgyában? (Előadója dr Angyal Pál egyetemi tanár, a M. Tud. Akadémia I. tagja.)

3. Melyik nők által végzendő patronázsmunka főbb ágazatai és mily módon volnának ezek eredményessé teendők? (Előadója: gr. Vay Gáborné az Orsz. Gyermekvédő Liga igazgatósági tagja.)

A Nagyváradi és Biharmegyei Patronáz Egyesület, sőt az egész társadalom minden tagjának gondolkodó figyelmébe ajánlja, minden emberbarátot kér, hogy e kérdések bármelyikére vonatkozó észrevételeit, véleményét, felmerülő eszméjét, gyakorlati tanácsát írásba foglalva küldje be az egyesület elnökségéhez (kir. itélőtábla II. e. 51) az 1914. évi február hó 1-éig, hogy az egyesület választmánya a kongresszus előkészítő bizottsága előtt tanúságot tehessen a nagyváradi és biharmegyei társadalom emberszerető gondolkodásáról, legnemesebb irányu tervezéséről, patronáz érdeklődéséről.

Szeretettel hívnak meg mindenkit: vegyen részt a másokért a mindnyájunkért végzett munkában!

A Nagyváradi és Biharvármegyei Patronáz Egyesület Elnöksége.
Molnár Géza.

Az új városatyák.

— Fotografiák. —

4.

Németh István.

A magyar ember természetében van, talán még az abszolutizmusból örökölte, hogy nem nagyon rajong a fináncért.

De hogy mint mindenben, ebben is van kivétel, legjobban mutatja a nagyváradi legfőbb fináncnak: Németh István kir. pénzügyigazgatónak megválasztása a városi törvényhatóságba.

A polgárság szimpatiajának, szeretetének és bizalmának a Németh István egyéniségében található meg a magyarázata. Az a lekötelező, szívélyes modor, az a jóindulat amelyet majdnem két évtized alatt tapasztalt Nagyváradi közönsége ezen kiváló férfúnál, csak barátokat és tisztelőket szerzett és szerezhetett számára.

IGAZ VALÓSÁG!

Nem üres reklám! Az általános rossz üzletmenet miatt december 1-től a következő igazán olcsó árak mellett árusítok karaesonyi és új ajándéktárgyakat. Barkmezt, órasoknak és ékszerárúháznak is, óriási rakár áll rendelkezésre.

1 finom arany női óra 15, 16, 20 koronától kezdve.
1 finom arany karkötő óra 39, 42, 45 korona.
1 arany férfióra 39, 42, 45 korona.
1 női aranyóra gyémántokkal 32, 35, 38 K-tól kezdve.
1 ezüst karkötős óra 8, 10, 12, 15 koronától kezdve.
1 acél- vagy nikélóra 4, 5, 6 korona.
1 férfi vagy női ezüstóra 7, 8, 9, 10 korona.

1 jó ébresztő óra 2,70, 3, 4 korona.
1 nagy ingaóra 15, 17, 20 korona.
1 szép, valódi gyémántgyűrű 12, 15, 20 korona.
1 briliáns gyűrű 20, 25, 30 korona.
1 pár valódi briliánsfüggő 40, 50 kor.-tól 3000 kor.-ig.
Arany nyaklánc 8, 10, 12 koronától kezdve.
Arany karikagyűrű 6, 7, 8, 10, 50 kor.-ig.

Arany lánc 20 gr. 42 korona, 30 gr. 62-50 korona.
Arany női gyűrű 5, 6, 7 K.
Arany medaillon 4, 5, 6 K.
1 ezüst cigarettadoboz 8, 10, 12, 15 korona.
6 pár kés, villa, valódi ezüst 14, 15, 17 korona.
Egy pár arany fülbevaló 3, 4, 5, 8, 10 korona.

Eladás csak készpénzért! Tessék a kirakatot megtekinteni. Saját pénzének ellensége, ki nem győződik meg ezen olcsó árakról és nem vásárol

HERBST ékszerárúházában, Rákóczi-ut 1. sz.

A polgárság elismerése és nagybecsülése nyilatkozott meg akkor, midőn kir. pénzügyigazgatóvá történt kinevezetésével kapcsolatban a legfelsőbb kitüntetés felett örömenek adott kifejezést s bizalmát fejezte ki most, midőn a város ügyeinek intézői közzé választotta.

Egyik legfőbb dicséretes tulajdonsága, hogy jelentőséges és fontos állásában nem a merev pénzügyi tisztviselő, hanem ebben a rideg foglalkozásba is be tudja vinni az igazság mellé a méltányosságot, össze tudja egyeztetni az állam érdekeit a polgárok érdekeivel, akként, hogy bármelyiket sérelem érné s megmutatta, hogy kellő tapintat mellett lehet valaki az államnak hü sáfárja és polgártársainak igaz őszinte jóakarója.

Hivatalában tisztársaival szemben sem despota főnök, hanem szigorú bár, de igazságos felebbvaló, aki jóindulatával, tanácsával igyekszik segélyükre lenni, érdekeiket előmozdítani s amíg osztozik örömeikben, bajaikban is jóakarója mindannyinak.

Németh István Sajógömörön született 1860. okt. 20-án, tehát még java korában van. Az érettségi vizsgálatot Rozsnyón tette, a jogot pedig Eperjesen hallgatta 4 évig s itt is fejezte be. Előbb ügyvédnek készült, de 1887-ben a kassai kir. pénzügyigazgatósághoz belépett gyakornoknak.

Később szolgált Trencsénben, míg 1898-ban mint pénzügyi segédtitkár, saját kérelmére a nagyváradi kir. pénzügyigazgatósághoz helyeztetett át.

Azóta itt él Nagyváradon s összeforrt e város társadalmával.

1900-ban pénzügyi titkárrá lépett elő, míg 1906-ban pénzügyigazgató helyettesé neveztetett ki.

Tevékeny munkásságának, kiváló szak-tudásának elismerésül 1909-ben a pénzügyi tanácsosi rangot nyerte el, míg ez év május 15-én az ország egyik legnagyobb pénzügyigazgatóságának élére állította a pénzügyminiszter bizalma folytán öfelsege s egyben kitüntetvén a királyi kegy a királyi tanácsosi ranggal.

Meglopott zsibárus.

Betörés a Beöthy Ödön-utcán.

Nem ritka eset Váradon, hogy a városnak mondhatni legforgalmasabb helyein történik egy-egy betörés vagy lopás. Ismeretes dolog olvasóink előtt, hogy egy pár évvel ezelőtt a színházból hazasiető uriaszonyokat támadtak meg a Szent János-utca elején, az meg éppen nem régen történt, hogy Grünstein Dávid fakereskedő Beöthy Ödön-utcai 14. sz. házban levő lakásán követtek el vakmerő betöréses lopást.

Mindakét eset színhelye ugyszólván a város szíve volt s annál meglepőbb ez a legújabb betörés, mely szintén a Beöthy Ödön-utcán történt. Az esetről tudósításunk a következő:

Tegnapelőtt éjjel ismeretlen tettesek alkulccsal felnyitották Szóber Ábrahám ócska-ruha kereskedő Beöthy Ödön-utca 30. szám alatt levő ruharaktárát s onnan nagy mennyiségű ruhaneműt elvittek. A ruha egy ponyvába volt begöngyölve s a tolvajok, hogy ne kellessen vesződniök a ponyva kigöngyölítésével, egy késsel felhasították azt. Való-

színű, hogy ötnél kevesebben nem voltak, mert az elvitt lopott ruhák súlya három mászára tehető.

Az esetet a kora reggeli órákban vette észre Szóber Ábrahám s azonnal jelentést tett a rendőrségen.

A rendőrség emberei ki is szálltak a helyszínre, ahol megtalálták a széthasgatott ponyvát, továbbá egy hosszú, vasnyelű bicskát, melyet a betörők bizonyára sietségükben hagytak ott.

Az esetre vonatkozólag Daróczi Imre, mázóli segéd, aki szemben találkozott a betörőkkel, munkatársunknak a következőket mondotta:

— Az Ór-utcán mentem haza Szabadság-utca 6. szám alatti lakásomra. Ekkor fél egy óra lehetett. Mikor a Beöthy Ödön-utca-ra értem, láttam, hogy vagy hat suhanc férfiruhákkal megterhelve ugyancsak siet a Beöthy Ödön-utcán a Vitéz-utca felé. Nem is mertem gondolni, hogy lopott holmit visznek, hanem azt hittem, hogy szabólegények, akik a nagyvásárról visszük haza portékáikat.

A kár Szóber Ábrahám állítása szerint meghaladja az 500 koronát. A rendőrség erélyes nyomozást indított s valószínű, hogy a tettesek csakhamar kézrekerülnek.

HIREK

Tájékoztató.

Dec. 18. délután fél 7-kor az Urak Mária Kongregációjának összejövetele.

* **Apponyi és a katolikus nagygyűlés.** A XII. országos katolikus nagygyűlés 2. nyilvános ülésén Apponyi Albert gróf „katolikus világnézet és értelmiség” címén beszédet mondott. A hatalmas szónoki erővel előadott és meggyőző tudományos érvekkel felépített beszéd olyan hatással volt a sok ezernyi hallgatóságra, hogy méltán mondható nemcsak a most lefolyt, hanem az eddig rendezett nagygyűlések egyik legkimagaslóbb eseményének. A beszéd elhangzása után Zichy Ráfael gróf fölvetette az eszmét, hogy az necsak a nagygyűlés évkönyvében jelenjék meg, hanem sok ezer példányban terjesztessék; a következő nyilvános ülés elején Zichy János gróf az indítványt előterjesztette, aminek alapján egyhangu lelkesedéssel kimondták a széles körben való terjesztést. E határozat végrehajtásaként az Országos Katolikus Szövetség a beszédet több százezer példányban kinyomatta és most küldi szét az ország minden vidékére, tiszteletpéldányként való szétosztás végett.

* **A munkanélkülieknek.** Várad György helybeli hentesmester a munkanélküliek között kiosztandó 8 kiló sertés zsirt és 50 drb hurkát bocsájtott rendelkezésére Kemény r.-kapitánynak.

* **A pápa és a magyar katolikusok.** A XII. Országos Katolikus Nagygyűlés a szokásos táviraton kívül feliratban fejezte ki hódolatát X. Pius pápának. Erre a felíratra a táviraton kívül Zichy János gróf elnökhöz a következő válasz érkezett:

Kegyelmes Uram!

A Te leveled különösen a mai mostoha időkben igen kellemes vigasztalásul szolgált a Szentséges Atyának. Mert a magyar katolikusoknak az a bánkódása, amelyről leveled tanuskodik, hogy a Szent-szék nehéz körülmények között van és apostoli működésének és a vallási és világi ügyekre nézve egyaránt áldást hozó ereje megkevesbedett, — az egyház közös atyjairánt való kegyeletek világos bizonyosága és annak az erős óhajásnak, hogy az anyaszentegyház szomorú lelkét fiai szeretetének közös bősége vigasztalja. Fogadjátok tehát mindnyájan, ahányan vagytok, a hányan jelen voltatok a Te elnökleted alatt a napokban megtartott kongresszuson, az Egyház főpásztorának atyai szeretetét, fogadják terveitek szerencsés megvalósításához jó kívánatait és mindezt tetézze az Apostoli áldás, amelyet ugyancsak U legszeretőbb jóindulatának és az égi kegyelmeknek zálogaképen küld Neked és mindnyájatoknak.

Vatican, 1913. november 28.

R. Card. Merry Del Val.

* Szarka Sándor kitüntetése.

Te gnap már közöltük telefonértesítésünk alapján Szarka Sándor dr. járásbíró kitüntetését. A kitüntetést a hivatalos lap tegnapi száma közli. Eszerint a király dr. Szarka Sándornak, a nagyváradi városi kir. járásbíró vezetésének az ítéltáblabírói címet és jelleget adományozta. A járásbíró vezetését egyben meg is válí nagyváradi hivatalától. Mint a hivatalos lapnak ugyancsak a tegnapi száma közli, az igazságügyminiszter Szarka Sándort saját kérelmére a belényesi kir. járásbíróshoz helyezte át.

* **Karácsonyi színelőadás a Kath. Legényegyletben.** Karácsony első napján délután 4 órakor színelőadást rendez a Kath. Legényegylet. Színelőadás Erdőssy Károlynak „Az igazság felé” című társadalmi színműve három felvonásban. A meghívókat a napokban szétfogjuk küldeni. Az érdeklődőket ezuton is tisztelettel meghívja a rendezőség.

* **Ügyetlen betörők.** A múlt éjjel Balázs Márton Sztaroveszky-utca 15. számú fűszerkereskedő redőnyeit ismeretlen tettes alkulccsal megkísérelte kinyitni, hogy a boltba bejusson. Azonban csak a redőnyök zárait rontotta el, de a boltba nem volt képes bejutni.

TELEFON 10-70.

LIFT.

TELEFON 10-70.

MODERN FOTOGRAFIA
SPECIALISTÁJA

DAJKOVITS
Nagyvárad. Sas-palota.

* **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk, lovag Pittoni Róbert pénzügyi főbiztos, tartalékos cs. és kir. százados, folyó hó 16-án Budapesten meghalt.

* **Felolvasások a városi könyvtárban.** Szombaton este 6 órakor a városi nyilvános könyvtárban felolvasás lesz. A felolvasást dr. Adorján Ármin fogja bevezetni, azután pedig Bodnár János könyvtárőr. A könyv mint jóbarát címen fogja a könyvtár állományát ismertetni.

* **Papoleczy Ferenc fegyelmi ügye.** Az 1911. évi városi pénztári panama ügyből kifolyólag Rimler Károly polgármester intézkedésére fegyelmi vizsgálatot indítottak Papoleczy Ferenc Nagyvárad város főpénztárnoka ellen, azért, mert a Detrich és Budaházy által készített hamis nyugtáakra másodszer is eszközölt kifizetéseket s hanyagul és kellő körültekintés nélkül járt el. — Összesen hét tételt fizetett ki kétszer a hamis nyugták révén. A hamisítást Detrich és Budaházy úgy követték el, hogy a már kifizetett nyugtákról a dátumot és a kifizetési tételszámot alul levágták és az új dátumot feljebb irták. Tegnap volt Papoleczy ellen a fegyelmi tárgyalás s mivel ártatlansága teljes beigazolást nyert, a vád alól felmentették s a fegyelmi vizsgálatot beszüntették.

* **Temetés.** Őszinte és mély részvétellel értesülünk a gyászról, amely Nagy Imrét, a Szent László-nyomda tagját, a Tiszántul derék tördelőjét érte. Édesanyja, Nagy Imréné született Schubert Etelka hosszas és súlyos szenvedés után folyó hó 15-én Mezőtelki községében elhunyt 56 éves korában. Temetése tegnap ment végbe nagy és általános részvét mellett.

* **Pulyka lopás.** Kovács Kálmán helyi lakos Vitéz-u. 12. sz. háznak udvaráról a bezárt ketreből ismeretlen tettes ellopott 2 pulykát.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 13. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

* **3 utcai szoba és mellékhelyiségből álló lakás** november hó 1-től kiadó, megtekinthető Schlauch-tér 30. hol a házmester nyújt bővebb felvilágosításokat. Leszámítoló és Jelzálogbank részvénytársaság.

x **Érdekében áll mindenkinek pénzt megtakarítani** ha bevásárlást óhajt eszközölni a téli idényre, előbb kereste fel az **Ungerleider Salamon** üzletét Szent János-utca 4. szám alatt, a hol férfi, női, gyermek trikók, lélekmelegítők, szövetek, kesztyűk, harisnyák, kamásnik, továbbá csipkék, szallagok, himzések mélyen leszállított árban beszerezhetők.

x **Ezerféle játék** fiúknak, leányoknak, gyönyörű szép ajándéktárgyak, feladatoknak ridikülök, manicürök és fésű készletek nagy választékban kaphatók a **Párizsi Bazárban** Sas alatt

Áruraktár leredukálása folytán mélyen leszállított árak

Kossuth-utca elején.

Kertész S. Sándor

női divatruházában.

Eladásra kerülnek a következő cikkek melynek minőségei elsőrendűek.

Kosztüm, ruha és bluz szövetek.

Selymek, bársonyok. Vászna, schiffonok, asztalneműek.

Posztó, szövet, vászon, plüsch, és csipke függönyök. Ágy- és asztal terítők. Szőnyegek. Mosóbarhetek, zephierek és kartonok.

Kész női és férfi fehéreneműek.

Paplanok. Szőrme áruk.

Menyasszonyi kelengyék

Csipkék, himzések, harisnyák és bélésárak és itt még sok föl nem sorolt árucikkek. Vidékre mintákat míg a raktár tart nagy készséggel küldök.

Telefon az egész vidékre 10-30.

x **Meghódította a hölgyeket** Mlle JULIETTE elsőrendű mellfűző különlegességeivel Színház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett.) Telefon szám 827.

x **Karácsonyra és ujévre** a legszébb maradandó emlékül ajánlom **nemes harzi kanári madaraimat**. Tisztán kezelt darált mák. Szagmentes, tiszta, jó főző lencse, borsó, babok, köleskása, mák, dió, burgonya, fajok. Dell'Orto Károly Szt. László-tér.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076

x **Az erdélyi kereskedelmi és automobilforgalmi r. t.** helybeni fiókja automobilonban, pneumatikokban, valamint az összes automobil-felszerelési és szükségleti cikkekben **Szilágyi Dezső-utca 6. szám alatti** (telefon 13-21.) telepen nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages **Körház-utca 6. szám alatt** (telefon 13-52.) van, hol úgy a helyi, mint az átutazó automobilon a legideálisabb garaget találják és egyuttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

x **Két jogász sétál a városban**, szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a **Zöldfa-utcán**, passagó-kapu mellett.

x **Kolonba járó cipők** 3 koronától kezdve női párti fél cipők minden színben 5 koronáért, női chevron vagy boksz cipők 7 kor., férfi chevron v. boksz cipők 8 kor., fiu boksz cipő 35—39 számig 7 kor., divatos kemény kalap 4 kor., calosnik, téli cipők, fehéreneműek, uri divatickek legelőnyösebben beszerezhetők Feketénél, Szent János-utcán, Kis Pipa vendéglő mellett.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Kossuth-utca 2. sz. alatti** volt Sziehta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Szöllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **Nagy játék vásár!** Értesítjük a t. közönséget, hogy elköltözés miatt óriási játék raktáromat, u. m. francia babák, hintalovak, babakocsik, önműködő vasutak, gőzgépek, kinematograf, társasjátékok, Fröbel-féle kézimunkák, puskák, kardok, disztárgyak és plüsch árukban stb., az előírt áraból 20 százalék engedménnyel árusítjuk. Miért is mindenkinek érdeke bevásárlásait karácsonyi ajándékokban nálunk eszközölni. Tisztelettel Klein Vilmos és Társa, Rákóczi-ut 18. — 1914. február 1-től Szent László-tér, Sas-épület (volt Radó áruüz helyiségébe).

x **Matyok Péter tambura zenekara a Korona-kávéházban n.** Ma és minden este a Korona-kávéházban hangversenyez közkvánatra **Matyok Péter** (Paganini) tambura zenekara teljesen újonnan szerződött tagokkal, a közkedvelt társulat magán- és duett számokkal működik közre. A gazdagon összeállított műsorból kiemelendő a közkedvelt **Gyöngyi** duett. A társulat tagjai: Kővári Rózsika, Kővári Boriska, Simon Juliska, Kósa Böske és Juhász Ilonka énekesnők. Naponta változatos műsor. Kezdeté este 8 órakor. Szabad bejelenet. Szíves pártfogást kér Matyok Péter karmester.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 m. hosszban Berettyó-Széplak állomásról egálább egy waggon rakomány (cca. 4000 drb.) megrendelhető azonnali és későbbi szállításra a Polgári Takarékpénztár r. t. áruosztályánál Nagyvárad, (Kossuth-utca.) Telefon 11—95.

Női amerikai cipő	9 kor.
Női divatos Lisse	7 „
Férfi Lissé v. box	9 „
Férfi amerikai	12 „
Gyermek box faszeges	3 „
Gyermek box csizma	5 „

Legolcsóbb bevásárlási-forrás
HELLER és DEUTSCH
új nagyruháza.
Zöldfa utca 21. sz. Nagyvárad.

x **Csodaszép** méződes csemegeszőllő! Legoemesőbb hazai és tiroli fajalmák! Oriási tiroli maróni. Valódi debreczeni páros-kolbász. Kítűnő fehér és piros hegyi-borok! **MERTZ NANDOR** csemege-üzletében, Körös-utca, Telefon 448. sz.

x Rimanóczy-utca szenczióját képezik Ujhelyi Rózához érkezett eredei párisi modell kalapok, ezek karácsonyi ocasio árban árusítatnak el Ujhelyi Rózánál, Rimanóczy utca 2 sz. Royal kávéházzal szemben.

x **Aszódi Kossuth-utcai főüzlete és Rákóczi-utcai Csokoládé király fióküzlete** (vigyázat, nem Bémer-tér) karácsonyi és cukorkavásárt rendez olcsó gyári árakban. 1 kilo friss szaloneukorka 1 kor. 80 fillér, 1 karácsonyi fára való finom élvezhető cukorka 2 korona. Ezer és ezerféle meglepő ajándékok, remek csokoládé alakok darabja 6 fillér. Vidékre pontosan szállítok utánvétellel. Ajándékba meglepő szép valódi japán dobozok meglepő olcsó árban. Figyelmeztetem Nagyváradi előkelő közönségét, hogy Kugler Gerbeaud főlerakatomban van és friss minőségben a közönség rendelkezésére áll budapesti árákkal. Déligyümölcs-osztályomban a valódi francia datolya kilója 2 kor. 40 fillér, ládavételnél 2 kor. 20 fillér kilogrammonként.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagyváradi, Beöthy Ödön-utca 1. szám. Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a leggyorsabbtól a legdíszebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegcselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkertések, üzleti vasrudonyok, ablakrudonyok, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev-lap hívásra azonnal megjelennek.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a most megnyílt **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérésért árak. Nagyváradi-utca 17.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyváradi, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **Ingyen javítjuk** a nálunk vásárolt harisnyákat. Állandó nagy raktár kész női, férfi és gyermek harisnyákban. Kötünk, fejeltünk rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfinomabb selyem harisnyáig. **Harisnyakötőde** Bartos és Társa (a Széchenyi-szállodával szemben Rákóczi-ut 10.) És a ma fő „Bartos harisnyája tartós.” Helyi és vidéki telefonszám 1359.

x **Erdekében áll**, hogy megrendeléseivel felkeresse **Biró László és Tsa** urinői- és papi szabókat. Melegpő olcsó árak. modern szabás, elsőrendű munka **Sal Ferenc** utca 17. Telefon 832 sz.

**A legszebb
Karácsonyi
Kézimunkák
Tátray cégnél**

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783.

x **ZOMBOR SANDOR** sebész-orvosi műszer-kötszer és testegyenestítő gépek készítője. Nagyváradi, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

x **Farkas-féle parkett-pasta** tükör fényessé varázsolja parkettjeit! Kilója 2-40 kor. fél kilós próbadozoz 1-20 kor. Kapható: Farkas István Apolló Drogeriájában Nagyváradi. Rákóczi-ut (Fő-utca) 7. B. Fröhlich hentes üzlet mellett.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglaltva szájpaddás nélkül, továbbá arany koronákat, eszopfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Váradi, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

„The Roosevelt Shoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

Legszebb karácsonyi ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek
egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839.

Telefon 839.

IRODALOM

o o o

Religio. Ez a kítűnő tudományos és társadalmi katolikus heti folyóirat legújabb számában „Theologiai tanárok, theologiai tudományosság” címmel közöl lendületes vezércikket. A lap magasnívójú tartalmából kiemeljük még dr. Trikát József cikkét az intuícióról, Márton Aurél tanulmányát az öske-reszténységéről, dr. Balogh Albin írását Szent Márton születéséről és Ströhr Géza fejtegetéseit a régi Mária-feliratokról. A Könyv-kritika és a Katolikus Világszemle című rovatok igen érdekesek és gazdagok. A lap ez évfolyamának utolsó számai 19 és 25-én fognak megjelenni.

Az Egyházi Közlöny. (Szerkesztik Gerely József és Hivatal József) 50-ik számában dr. Saly László a szegényügyi kurzusról írt tartalmas vezető cikket, Huber Lipót folytatja a nagyérdemű vérvád történetét, Hodács Agost a jegyoktatást szorgalmazza,

Szopki István az Oltáregyesületek alakítását sürgeti, dr. Czapik Gyula a breviarium reformjáról ír praktikus dolgokat. Számos aktuális munkának az ismertetésén kívül a mindig érdekes és tartalmas Egyetemes Egyházat és az értékes Tudományos Szemlét találjuk a katolikus papság e magas nívójú lapjában, melynek szerkesztősége és kiadóhivatala Esterházy-u. 19. Előfizetése egy évre 12 korona.

DECEMBER 31-IG!

Elsőrangn briliáns és arany ékszer ujdonságaimat kedvezményes karácsonyi áron adom el!

Órákban és látszerészeti cikkekben feltűnő nagy választék. Szíves pártfogást kér

BOROS J.

Rákóczi-ut,

Korona gyógytár mellett.

Telefon: 778. szám.

DECEMBER 31-IG!

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Csütörtök: Zöld frakk.

Péntek: Zöld frakk.

Szombat: Zöld frakk.

Vasárnap délután: Üdvöske; este: Tatárjárás.

A zöld frakk. Ma este mutatja be a színház vigjáték ensembléja Flers és Caillet négy felvonásos pompás vigjátékát a Zöld frakkot, amelyet Heltai Jenő alkalmazott magyar színre. A mulatságos és kacagató vigjáték előadásában a főbb szerepeket Étsy Emilia, Polgár Mariska, H. Körösi Juci, Tóth Elek, Sik Rezső, Tompa Béla, Leövey Leó, Varsa Gyula, Hunyady József és Gróf László játsszák.

Üdvöske. Vasárnap délután az Üdvöske, ez a bájos zenéjű, örökszép operette kerül színre, abban a szereposztásban és új betanulással, amely az Üdvöske idején repízei számára megszerezte a közönség osztatlan rokonszenvét.

Tatárjárás — F. Károlyi Leona és Szentgyörgyi Márhával. Érdekes estje lesz vasárnap a Szigligeti színháznak, ahol ez estén a publikum egy kedvenc operettje: a Tatárjárás kerül színre. Riza bárónőt F. Károlyi Leona urasszony, Mogyoróssy önkéntest Szentgyörgyi Mártha játssza.

Hárfaszóló a színházban. A zöld frakk mai bemutató előadása keretében Seidl Ferenc zenészmester, aki — mint

azt a közönségnek már több ízben alkalma volt tapasztalhatni — valóságos virtuóza a hárfának, egy saját szerzeményű hárfaszólóját játsza közzenének, amely a finomabb zenét kedvelő közönség számára, kétségtelenül különös érdekessége lesz a Zöld frakk bemutató előadásának.

EGYESÜLETEK

A Katolikus Kör választmánya

tegnap tartotta rendes ülését. Jelen voltak: Karácsonyi János elnök, Fetszer Antal felsz. püspök, Dus László, dr. Molnár Imre, Imrik S. Zoltán, Schueh Károly, Karger Sándor, Kelemen Kálmán, Oláry Gyula, dr. Krüger Aladár, Papp Imre, Halmos János, Sürger Bertalan, dr. Imrik Gusztáv titkár.

A választmány hálás köszönettel vette tudomásul, hogy gr. Széchényi Miklós püspök a Körnek 200 koronát adományozott.

A folyó ügyek elintézése után új tagokul felvétettek: Tóth L. Zoltán, Ficzek Jenő, Stepper Ottó, Lestyán Kálmán, Zuhva József, Lestyán Béla, Wirker Ernő, Kőnczey Sándor, Takács Özséb.

IGAZSÁG- SZOLGÁLTATÁS

Elitelt váltóhamisító.

Sándor Imre tamáshídi gazda kétszeres váltóhamisítással vádolva állott tegnap a nagyváradi királyi törvényszék büntetőtanácsa előtt. Kisvárdai Mihály és Vass György nevére egy 400, azután pedig egy 300 koronás váltót hamisított. A pénzt a Békésmegyei Takarékpénztártól vette fel. Beruházásokat eszközölt a gazdaságában, sertéseket vásárolt; gondolta majd a vásár után kifizeti a váltókat és nem fog tudni senki semmit róla. Azonban beállottak a rossz idők és Sándor Imre nem tudott fizetni, a bank megóvatolta a váltókat s így kiderült a hamisítás.

Sándor Imre a tárgyaláson azzal védekezett, hogy nem akart ő senkit megkárosítani. Gondolta, majd kifizeti a pénzt a gazdák tudta nélkül. A bíróság a váltóhamisító gazdát két évi börtönrre ítélte.

TÁVIRATOK

Tisza a román paktumról.

Bécs, dec. 17.

(Saját tud.) Andrássy Gyulának a delegációban tett támadásaira Tisza István válaszolt. Hibáztatja az 1908. évi politikát, amikor pedig Andrássy is kormányon volt. A románokkal kötött állítólagos egyezsége kijelenti, hogy ő egyáltalán nem köt paktumot és nem csinál titkot, hanem igenis azt akarja, hogy a magyar-román jó viszony meglegyen. Ha ez most nem is si-

kerül neki, de mindenesetre le fogja rakni a jövődő alapját. Foglalkozik a koalícióval és elítéli azt az utat, melyre az lépett. Végül kéri a javaslat elfogadását.

Többek felszólalása után az általános vitát befejezték és az ülés folytatását holnapra halasztották.

Balthazár betegsége.

Debrecen, dec. 17.

Balthazár Dezső debreceni református szuperintendens napokkal ezelőtt difteritiszben megbetegedett. Tegnap skarláttal és veselobbal komplikálódott a betegsége. Állapota nagyon súlyos.

A debreceni színház sorsa.

Debrecen, dec. 17.

(Saját tudósítónktól.) A városi tanács ma Mezey színigazgatónak a szubvenciók tárgyában tett előterjesztést nem teljesítette és a szerződését 1914. május 1-től felbontottnak tekintette. Mezey utóda valószínűleg Ditrói lesz.

Wied herceg trónfoglalása.

Konstantinápoly, dec. 17.

Wied hercegnek az albán fejedelmi székre való beiktatását az illetékes körök január 15-ére tervezik. A fejedelem nem Valonában, hanem Durazzóban fog székelni, mivel ott van az egyetlen konak, amelyet rövid időn belül lakhatóvá lehet tenni. A herceget a nemzetközi csapatok is elkísérik Durazzóba.

Regényesarnok.

Modern Bar Kochba.

— Regény. —

Írta: Cseres Andor. 9.

— Már pedig én tisztelem, mert tisztelni valónak látszik! — hogyha meg nem sértem szavaimmal, már csak megkérdem, hogy kinek tetszik lenni? — kérde a kegyelme.

Turay Barnabás nem felelt, hanem felállt, kiment a folyosóra, mire Buzi Bálint hosszan nézett utána.

— Kegyelmes ur az! — sugta a gyáros, megbántotta kelmed.

— Hm, hm! — kegyelmes ur? — úgy mint a miniszterek, lehet, hogy miniszter is ő kegyelmessége! — dörögte a főbíró.

— Kegyelmes ur! — mondta Tabán Tódor, — legyen ez elég magának, ne firtassa tovább.

— Ugy, ugy! — hát most kegyelmes, hanem az imént, mikor utasok jöttek és helyet kerestek, bizony nem volt kegyelmes, pedig nők is voltak ám. Erre aztán úgy gondoltam, hogy Buzi Bálint paraszt ember, amit szabad másnak, én is megtehetem. — Lesz még szerencsém hozzá, mikor választás következik, akkor van olyan járás-keles a kegyelmes urak részéről, hogy az ilyen paraszt mint jó magam vagyok, csak úgy szégyenkezik miatta.

A hosszú beszédet dr. Brinza Salamon nem hallgathatta, kiment a folyosóra, csakhamar követte Tabán Tódor is, majd meg Gründolf Emánuel, úgy hogy Herminával magára maradt a főbíró.

— Kisasszony, — szolt Buzi, — az utitársai már mind kint vannak.

— Hja, bácsi, azok nem szeretik a parasztszapot! felelt a lány.

— Nem-e? — pedig a dolmányom zsidótól való, a eszímám libazsirrál van kenve, bizony a mi zsiros földünkön nem kerülgünk sem a zsombékot sem a trágyát...

(Folyt. köv.)

NYILTÉR

Karácsonyra

mindenfajta fali és zseb-
órákat, ékszereket, ezüst
evőeszközöket

Ezüst cigaretta tárcákat
igen alkalmas ajándéktárgyak

SCHMUTZLERNEL

nagyon olcsón szerezhetők be.

Ócska arany és
ezüst beváltás!

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Ha nincs megelégedve

szabójával, men-
drága vagy rossz-
szul szabó vas-
nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel **DARABONT**
GY. és **TARSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6.
(Sonnenfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szűz,
olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmas és gyorsan
24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat
készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszert, pipereszappant, kozmetikai, arc- és
kézpolási, háztartási, hajápolási és általában
mindenféle a kozmetika-ba vágó cikkeket a leg-
jobból a legjobbakat olcsóbban a legolcsóbbnál
akarja beszerezni, úgy kérje a harmadik ki-
adásban most megjelent «illatszert és háztartási
értékesítőket» melyet ingyen és bérmentve küld:
«HEZ» illatszert és háztartási cikkek szakszövetkezet-
ben és kicsinyben B.-pest, VIII., Köfaragó-u. 7. sz.

FIGYELEM!!!

Vajnovszky Ferencz

uri- és női cipész-üzlete,

Nagyvárad, Szaniszló-utca 55. szám.

Mér.ék utáni rendeléseket és javításokat
olcsón, gyorsan és pontosan készít.

Lovagló, disz és strapa csizmák

minden kivitelben. Vidéki rendelésnél
elegendő egy használt cipő beküldése.

Meghívásra azonnal megjelenek.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy **papi és civil ruha tökéletességét** át tanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalmra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel
VAJNOVSZKY KÁROLY
papi- és polgári szabó.
Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvaria-utcán egy üres telek eladó.

Telefon 249.

Telefon 249.

Mezey János és Társaság

NAGYVÁRAD, SZENT LÁSZLÓ-TÉR
ÉS TELEKI-UTCZA SARKÁN

elismert szolid fűszer és csemege üzletében

megérkeztek
a friss őszi és téli áruk

u. m.: angol theák, thea-rum, thea-sütemények. Déli és hazai gyümölcsök. I-ső rendű fűszerárak, főzelek és conservek. Mindennemű csemegék, csemegeborok, pezsgők, bel- és külföldi cognac, likőrök, czukorkák nagy választékban. Faj-kávékeverék, gyorspörkölőn megpörkölve és meleg állapotban kiszolgálva. Őszi töltésű ásványvizek, forrás termékek, Pontos méret, jutányos ár, tisztán kezelt áruk, ildomos és gyors kiszolgálás.

Téli bevásárlásra legalkalmasabb forrás.

A n. érd. közönség szives pártfogását kérjük tisztelettel

Mezey János és Társaság

1 lit. 1903. évi pecsenye-bor 120 K.

Karácsonyfák (fenyők) karácsonyfa díszek nagy választékban.

A
jó bornak
nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult újonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitért saját termésti borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **abonensek naponta felvételnek.**

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad, fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel gyártott karmantus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkö- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal:

Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakszerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

Kereset minden helységben, saját otthonában. Könnü harisnyakötési munka. Prospektus ingyen.

Karl Wolf,

Wien, VII, Mariahilfer-strasse 82.

Megszabadul a gondoktól

ha egy szórakoztató hangszert hozat

Wagner „Hangszer-Király”-tól
Budapest, József-körút 15. (Telefon.)

Hegedű, 16 drb. felszereléssel 12 korona.
Tárogató, billentyűkkel 16 korona.
Amerikai Gítár citera, kottákkal 16 korona.
Családi hangverseny harmonika 16 korona.
Mandolin vagy Gítár 16 korona.
Ebenfa fuvola 1 minőségű 16 korona.

A milánói, párisi és londoni kiállításon az első díjjal lett kiténtetve. Javítási szakmühelyek. Fényképes hangszerárjegyzék ingyen! Övös! Ügyeljünk a „Wagner” névre és a 15. házszámra.

Fontos értesítés!

Tisztelettel értesítjük a nb. közönséget, hogy illatszert és háztartási üzletünket a folytonos emelkedő forgalom akadálytalan lebonyolítása céljából, kénytelenek voltunk tetemesen

magnagyobbítva áthelyezni:

Budapest, VIII, Kőfaragó-utca 7. szám alá, ahol ezentúl mindennemű szakmánkba vágó igényeket továbbra is a legkifogástalanabbul elégíthetünk ki.

Figyelem! Tekintve, hogy reményünket, igen tisztelt vevőközönségünk b. pártfogásával minden tekintetben valóra váltotta, amit mi viszont méltóképen honorálni akarunk, elhatároztuk, hogy ezentúl minden hónapban egy

ingyen bevásárlási napot rendezünk,

Mint hogy ezen ingyen nap feltételeit itt részletezni, helyszüke miatt, nem lehet. Kegyeskedjék erre vonatkozó részletes körlevelünket kérni, melyet a most megjelent 24 oldalas illatszert és háztartási értesítőnkkel együtt kívánatra bérhová, ingyen és bérmentve megküldünk. Címünk:

Parfumerie „Hez” illatszertár és háztartási cikkek szaküzlete, Budapest, VIII, Kőfaragó-utca 7. szám.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

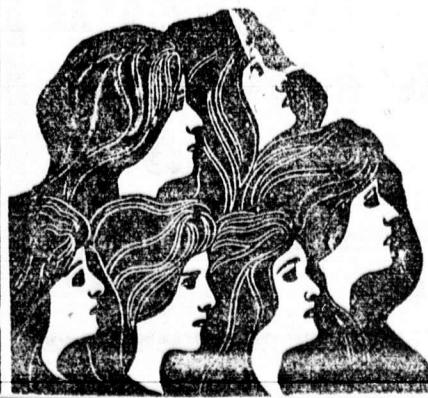
Kölniviz-szappant, kölnivizet és pudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott **JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz.** Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölniviz-poudert és **kölniviz-szappant,** ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

Holczer Emil Zoltán, Budapest, VIII. ker., Szigetvári-u. 16. szám

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az

eredeti minőség.

Kapható Nagy-Váradon: Farkas István és Darvas István drogeriájában.

Merza Kálmánszijgyártó, nyerges
és bőröndös mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szak-
mába vágó cikkeket, úgymint:
**disz- és igás-szerszá-
mot**, nyerges és versenyostoro-
kat. Kivánatra megrendelés után
is készítek a legegyszerűbbtől a
legdiszesebb kivitelig, **feltűnő
szolid árak mellett.**

NYÍRNYEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fé-
nyesre, csipke és szövet
függönyök, bútor szö-
vegek, papi és egyen-
ruhák vegyileg tisztit-
tatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Legszebb karácsonyfa díszek,
cukorkák, man-
darin, narancs, **ananasz**

és mindennemű déligyümölcsök valamint
Karácsonyfák dus választékban
és legjutányosabban beszerezhetőek

Özv. Kádár Jánosné

elsőrangu fűszer és csemege üzletben,
kávé, tea, és rum közvetlen behozatal.

Jenny Jenő

órák, ékszerész és látszerész.

Ajánlja dusan felszerelt
óra és ékszer nagy
raktárát jutányos árkban

Szent János-utca 39. szám.

Óra és ékszer javításokat
pontosan eszközölk.

Ö csász. és Apost. kir. Felségének

legfelső felhatalmazása folytán.

A birodalmi tanácsban képviselt királyságok
és országok polgári jótékony céljaira szánt

XLII-İK CSÁSZ. KIR. ÁLLAMSORSJÁTÉK.

Ezen sorsjáték 21.146 készpénz nyereményt tartalmaz, 625.000 korona összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona.

A húzás nyilvánosan Wienben, 1914. január 22-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere
Zollamsstrasse 5. sz. a., továbbá a lottógyűjtésekben, dohánytösdékben, a
vasutaknál, adó-, posta- és táviradabivataloknál, váltóüzletekben kaphatók. Játék-
tervek sorsjegy vevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen
küldetnek szét.

A csász. kir. államsorsjátékok vezérigazgatóságától
(jótékony cél sorsjátékok osztálya).

Eredeti

Meteor kályhák,

kályhatalcák és ellenzők,

fa- és széntarték,

valódi porosz fűtőszén

hához szállítva 50 K° zsákokban

kimérve 100 K° 4-20 K és 5 K.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.